

KÖZÖSSÉGI SZOCIÁLIS MUNKA

***KÉSZÍTETTE: PÁLOS KÁROLY CSALÁDSEGÍTŐ ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT
SZOMBATHELY***

A KÖZÖSSÉGI MUNKA ÉS A SZOCIÁLIS MUNKA KAPCSOLATA

A közösségi munkás szakmai identitása minden országban más és más – vannak, akik a közösségi munkát a szociális munka egészének egy területeként értelmezik, mások szerint viszont önálló professzió.

A közösségi szociális munka a helyi közösségek felé orientálja a szociális munkát oly módon, hogy a formális szervezeti keretek között folyó szociális segítségnyújtást megpróbálja összekapcsolni az informális erőforrásokkal, s így a közösségben rejlő humán erőforrások kiaknázzhatóvá válnak. A közösségi szociális munka a helyi szükségletek, sajátosságok figyelembevételével – azok artikulálásával – képes egy újfajta partneri kapcsolat megteremtésére a kliens/igénybe vevő és a szolgáltatást nyújtó szociális fél között.

A szükségleteket intézményes keretek között kielégítő gyakorlattal szakítva kilép egy olyan terepre, mely nem a sajátja, hanem a közösségé, s ezáltal képes a helyi problémák egyedi, helyi szintű kezelésére, melyben a közösség tagjai épp oly fontos szerepet játszanak, mint a szakember.

Alapvetően szükséges készségek a problémák felismerésének és elemzésének, valamint a mások problémamegoldó cselekvését elindító katalizátorként működés képessége. Ez magába foglalhatja a meglévő szolgáltatások hatékonyabb kihasználására buzdítást, önszorgító csoportok ösztönzését vagy erőforrások mozgósítását a szolgáltatások javítására, vagy a helyi célkitűzések megváltoztatására irányuló nyomásgyakorlás érdekében. A legkülönbözőbb készségeket és képességeket kívánják meg a szociális munkásoktól, többek közt csoportszervező, csoportvezető, politizáló, lobbyzó, kommunikációs, pénzteremtő készségeket.

A KÖZÖSSÉGI SZOCIÁLIS MUNKA

A közösségi munka a szociális munka hagyományos alkalmazási területe, melyen lakóterületek vagy más közösségek tervezési-szervezési ügyeivel foglalkoznak annak érdekében, hogy új szolgáltatásokat alakítsanak ki, illetve elősegítsék az életkörülmények javítását egy bizonyos közösség tagjai részére (Dean Pierce).

A rendszerváltás óta megszorodtak azok a családokat érintő problémák, amelyek nem az egyéni életben gyökereznek, hanem társadalmi okokra vezethetők vissza, s ezért megoldásuk,

kezelésük sem hatékony az egyéni, családi esetkezelés szintjén (munkanélküliség, hajléktalanság, kirekesztettség stb.).

A közösségi szociális munka eszköztára, problémamegközelítése merőben eltér az egyéni eszmunkáétól, s ebből adódóan olyan társadalmi problémák kezelésére is alkalmas, amelyeket egyéni esetekként nem, vagy nem elég hatékonyan lehet kezelni. Szükség van tehát arra, hogy az egyéni esetkezelésen túl a közösségközpontú megközelítés is széles körben elterjedjen, mert csak így érhető el, hogy a társadalmi integráció, inklúzió, szolidaritás irányába mozduljunk el azáltal, hogy a szociális munka végzése során olyan partnerkapcsolatot tételünk fel, mely a közös gondolkodást, cselekvést helyezi a középpontba.

KÖZÖSSÉGI SZOCIÁLIS MUNKA A CSALÁDSEGÍTŐ SZOLGÁLATOKNÁL

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról 64. § (4) bekezdés *d)* pontja szerint a családsegítés keretén belül biztosítani kell közösségfejlesztő programok szervezését, *f)* pontja szerint pedig a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő programokat és szolgáltatásokat.

Emellett az 1/2000. SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 30. § (2) bekezdés *d)* pontja alapján a családsegítés közösségfejlesztő programokat szervez a működési területén élő lakosság számára. A jogszabály 32. § (2) bekezdésében a közösségi szociális munka mint segítő munkaforma jelenik meg.

KÖZÖSSÉGI SZOCIÁLIS MUNKA A CSALÁDSEGÍTŐ SZOLGÁLATOK GYAKORLATÁBAN

A közösségi szociális munka *prevenció*s és *korrekció*s céllal egyaránt jelen van a családsegítő szolgálatok mindennapi feladatellátása során. Fontos szerepe van, hiszen a gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a közösség tagjai mindennapi életük során alacsony részvételi aktivitást mutatnak, a lakosok nem ismerik a jogaikat, kötelességeiket, lehetőségeiket. A szolgáltatásokat igénybe vevők sok esetben nem tudják finanszírozni a piaci alapokon nyugvó, hasonló témájú programokat, szolgáltatásokat, nem biztosított a hozzáférésük.

A családsegítő szolgálatok a közösségi szociális munka során a fent említett hiányok „pótlására” programokat nyújtanak a lakosság különböző életkorú, szociális helyzetű, egészségi állapotú tagjai számára. Ezáltal közelebb kerülnek a lakossághoz, kialakul egy „személyesebb” kapcsolat, a családsegítés szolgáltatásai ismertebbé válnak. A korrekcióval szemben előtérbe kerül a prevenció. Lehetővé válik, hogy egy időben több igénybe vevő részesüljön a családsegítő szolgálat által nyújtott szolgáltatásból, a szolgáltatások így szélesebb körben fedik le a lakosságot, szemben az egyéni esetkezeléssel, ahol egy időben egy családgondozó minimális számú igénybe vevővel foglalkozik. Ez azoknál a szolgálatoknál jelenthet segítséget, ahol kevés a családgondozó, viszont magas az igénybevevők száma, az esetszám.

A közösségi szociális munka szervezése

A közösségi szociális munka szervezése és végzése során fontos figyelembe venni az adott intézmény filozófiáját, értékeit, szervezeti felépítését, lehetőségeit, adottságait. A tervezett programnak mindezekkel összhangban kell lennie. Meghatározó továbbá, hogy milyen intézményi, illetve fenntartói megbízatásra, támogatottságra, alapfilozófiai törekvésre szerveződik a közösségi szociális munka. (Pl. egy önkormányzati alkalmazott az önkormányzattal konfliktusban álló csoporttal való együttműködés során nem vállalhat kiemelten aktív szerepet.)

Személyi és tárgyi feltételek

A közösségi szociális munka szervezése során fontos tényező a személyi és tárgyi feltételek megléte. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az egyszemélyes, illetve a kis létszámú családsegítő szolgálatok esetében nehézséget okoz a szakemberek biztosítása a programok szervezéséhez és lebonyolításához. Ilyenkor a jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés még inkább felértékelődik, hiszen az szélesíti a programok körét, valamint a lebonyolításhoz plussz szakembert biztosít, így teljesülnek a személyi feltételek.

Optimális helyzetben vannak azok a szolgálatok, ahol adottak a személyi feltételek ahhoz, hogy a szakemberek egy része csak közösségi szociális munkát végezzen.

Közösségi szociális munkához kapcsolódó feladatokat szakember felügyelete mellett végezhetnek önkéntesek is.

A tárgyi feltételek biztosítása is sok esetben nehézségekbe ütközik, hiszen az intézmények költségvetése nem mindig teszi lehetővé a forrásbiztosítást a közösségi szociális munkához szükséges plussz kiadásokhoz. A plusz források biztosítására számos jó gyakorlat létezik: pályázati lehetőségek kihasználása; adományozók, szponzorok, cégek megkeresése.

A közösségi szociális munka elindításának motivációi

- A családgondozói gyakorlatban a mindennapi szakmai munkavégzés során tapasztalatokon alapuló igények jelennek meg.
- Kérés érkezik a családsegítő szolgálathoz valamilyen közösségi szociális munka megszervezésére.
- A családsegítő szolgálat igényfelmérést, kutatást végez arra vonatkozóan, hogy milyen közösségi programra lenne igény (közösségi profil).

A közösségi szociális munka öt fázisa

Peter Baldock és Charles Zastrow az alább látható táblázatban foglalták össze, hogy az egyéni esetkezeléstől a klasszikus közösségi munka felé haladva, milyen közösségimunka-feladatokat szoktak a szociális munkások végezni.

1. táblázat

	A tevékenység leírása	A segítő szerepe	
--	--------------------------	------------------	--

Passzív kliens	1. A segítő intézményen kívüli személyek mozgósítása a kliens érdekében: a) szervezett (formális) támogatások bevonása b) támogató (informális) hálózatok bevonása	Közbenjáró, informátor, összekötő	Egyéni
	2. Az intézményen belüli <i>önkéntes segítő csoport</i> létrehozása a jobb esettámogatás érdekében	Az önkéntes csoport szervezője, szupervízora	Csoport
Aktív kliens	3. <i>Kliensek és társkapcsolataik</i> bevonása saját és társaik segítségébe	A csoport generálójá, külső segítője	
	4. Közös problémájú és közös lehetőségű <i>kliensek önsegítő csoportja</i>	Ösztönző, tervező	Közösségi
	5. Klasszikus közösségi munka: a) közösség fejlesztés b) közösségi tervezés c) közösségi akció	a) Katalizáló, megfigyelő, bátorító, képessé tevő, koordináló b) Elemző, facilitátor, program-megvalósító, tényfeltáró, irányjelző c) Aktivista, tárgyaló partner, érdekképviselő, lázító agitátor, küldött, ügynök-alkusz	

Közösségi profil

Amennyiben a családsegítő szolgálat – minden előzetes kérés és tapasztalat hiányában – közösségi szociális munka elindítása mellett dönt, úgy előzetesen a közösségi szociális munkásnak egy közösségi profilt szükséges készítenie annak érdekében, hogy a helyi igényeket és erőforrásokat megfelelően tudja értékelni. Tartalmazza a terület és az ott lakó emberek részletes leírását.

A közösségi profil készítése arra a feltételezésre épít, hogy a közösségről, az erőforrásokról és a helyi tevékenységekről összegyűjtött teljes adatsorok elemzésével a közösségi szociális

munkás azonosítani fogja tudni a „kielégítetlen igényeket”, pl. a szolgáltatások és az igények közötti réseket, és így saját feladatait is meg fogja tudni határozni.

Az összegyűjtendő információk köre széles, részletes képet ad egy adott település, településrész helyzetéről.

2. táblázat

Összegyűjtendő információ	Az információ lehetséges forrása
<i>Helyrajz és helytörténet:</i> településtörténet, a népesség változásai, hagyományok és értékek, a környezet leírása...	Séta a körzetben, beszélgetés a lakókkal, könyvtár...
<i>Közlekedés és kapcsolatteremtés:</i> fő- és fontosabb útvonalak, tömegközlekedési útvonalak...	Önkormányzat, közlekedési vállalatok...
<i>Népességi adatok</i>	Népszámlálás, családvédelmi osztály
<i>Munkaviszonyok:</i> gazdasági aktivitás, munkanélküliek száma	népszámlálás, munkaközvetítő
<i>Lakásvizonyok:</i> tulajdonviszonyok, lakástípusok, hajléktalanok száma...	Népszámlálás, lakásügyi osztály...
<i>Oktatási lehetőségek</i>	Oktatási osztály, iskolai szociális munkás..
<i>Közösségi szervezetek és hálózatok</i>	Helyi lakosok, szociális szolgálatok, a területen dolgozók...
<i>Szabadidős lehetőségek:</i> közösségi központok, sportolási lehetőségek, klubok, vendéglátóipar...	Művelődési osztály, művelődési ház, közösségi egyesület...
<i>Helyi és központi kormányzat:</i> képviselők, polgármesteri hivatal...	Helyi lakosok, jegyző, lakásosztály...
<i>Szociális szolgáltatások</i>	Szociálpolitikai osztály, szolgáltatást nyújtók...
<i>Egészségügyi ellátás:</i> körzeti orvosok, egészségügyi szolgáltatások, védőnők...	Egészségügyi osztály...
<i>Rendőrség</i>	Rendőrkapitányság

Az összegyűjtött adatokból levont következtetések a cselekvési terv kiindulópontjai, hiszen ezek adnak választ arra, hogy mit csináljon, mire irányuljon a közösségi szociális munka, a családsegítő szolgálat milyen programokat, szolgáltatásokat szervezzen.

- Melyek a fő szociális problémák?
- Mi ad erőt a közösségnek?
- Hol észlelhető rés a szolgáltatásokban?
- Melyek a szomszédság legfontosabb törekvései?
- Milyen feladatokkal foglalkozzon a közösségi szociális munkás?

Példák a családsegítő szolgálatoknál a közösségi szociális munkára

A családsegítő szolgálatoknál számos példája létezik a közösségi szociális munkának. A szolgálatok lehetőségeik és adottságaik birtokában különböző típusú és célcsoportú programokat működtetnek.

Közösségi terek fiataloknak

A közösségi terek célja, hogy a szabadidő hasznos eltöltésének biztosításával a fiatalok elkerüljék az olyan közösségeket, ahol a drog, az alkohol, a dohányzás és a kriminalizálódás veszélyeinek vannak kitéve. Cél továbbá a közösséghez való tartozás igényének kielégítése; új kapcsolatok, baráti társaságok kialakulásában való segítségnyújtás; a fiatalság lelki, mentális egészségének megőrzéséhez, fejlesztéséhez való hozzájárulás; a deviáns viselkedésminták kialakulásának megelőzése; halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szocializációjának elősegítése.

A családsegítő szolgálatok keretén belül működtetett programok lehetőséget teremtenek a fiatalokkal való közvetlen bizalmi kapcsolat kialakítására. A prevenciós programokkal a fiatalok hasznos információkhoz, tapasztalatokhoz jutnak az egészségesebb testi, szellemi fejlődés jegyében. Társas kapcsolati, kommunikációs, konfliktuskezelési mintákat kapnak.

Közösségi terek létrehozását megelőzően célszerű szükségletfelmérést és helyzetelemzést végezni az adott ellátási terület és célcsoport vonatkozásában. Ennek elemei a fiatalokat jellemző statisztikai, demográfiai és egyéb mutatók: nem; életkor; iskolai végzettség; munkaerőpiaci helyzet; információszerzési, információfogyasztási, kommunikációs és médiafogyasztási szokások; a korosztály számára rendelkezésre álló szabadidős és kulturális lehetőségek; szükségletek, igények a fiatalok körében.

Emellett a fiatalokkal kapcsolatban álló szakemberektől, intézményektől nyert információk is hatékony segítséget jelentenek a tervezés fázisában.

A felmérés során kapott eredményekre építve lehet olyan közösségi teret létrehozni és olyan programokat működtetni, mely a fiatalok igényeire, szükségleteire épülve hatékony eszköze lehet a közösségi szociális munkának.

A felmérés eszköze: szükségletfelmérő kérdőív, interjúzás, korábban készült kutatások, felmérések másodelemzése.

A működtetéshez szükséges eszközök: szabad helyiség a tér kialakításához, sporteszközök (ping-pong asztal, cso-cso, darts), cd, magnó, video, beszélgetésre alkalmas sarok: asztalok, székek, fotelek, a programokhoz aktuálisan szükséges eszközök.

Szakemberek: a közösségi tér működtetését végző családgondozói munkakörben foglalkoztatott szakembere/ek; emellett programokhoz, rendezvényekhez kapcsolódó szakemberek (pl. orvos, védőnő, pedagógus...); önkéntesek; felsőoktatásban részt vevő hallgatók (a családsegítő szolgálatoknál gyakorlaton lévők).

Dokumentáció: forgalmi napló, programokon részt vettek jelenléti íve; fénykép-, videó-dokumentáció; szakmai beszámoló; sajtó, média.

Településekhez, településrészekhez kötődő rendezvények

A *falunap* meghatározó eleme az egyének, helyi közösségek tagjainak aktív részvétele a rendezvényen (játszóház, kirándulás, ünnep, utcabál). Nagyobb tömeget mozgósít. A családsegítő szolgálatok egyre nagyobb számban jelennek meg az általuk ellátott települések falunapjain, különböző programok biztosításával. Ezáltal lehetőség nyílik az adott szolgálat tevékenységének, szolgáltatásainak megismertetésére és a kapcsolatépítésre a település lakóival.

A *családi nap* a helyi közösség szempontjából fontos alkalmi program, akár több száz résztvevővel. Célja, hogy a résztvevők számára értékeket közvetítsen, alkalmat adjon a szabadidő hasznos eltöltésére, emellett kapcsolatot építsen a családsegítők és a lakosság között. Szinte mindig szabadtéren kerül sor az egész napos, játékos, sportos rendezvényre.

A program szervezésében és lebonyolításában nemcsak a családsegítő szolgálat munkatársai, hanem a jelzőrendszer tagjai is részt vesznek. A szervezés során a személyes kapcsolatokat is felhasználják.

Fontos szerepe van a szponzorok felajánlásainak, hiszen támogatásuk nélkül a program nem valósulhatna meg.

A családi napot előzetesen meghirdetik a helyi médiában, tudósítások jelennek meg a helyi újságokban, televízióban, rádióban.

A családi nap programjai lehetnek: aszfaltrajzverseny, kerékpáros ügyességi verseny, tűzoltóautók kivonulása, szellemi totók különféle témákban, játékos sportvetélkedők, kézműves-foglalkozások, katonai hagyományőrző csoportok bemutatkozása, sportbemutatók, karaoke-éneklés, tombola (szponzorok felajánlásai segítségével), főzőverseny.

Falunapok, családi napok rendezése előtt a lakosság mint célcsoport megkeresése hatékonyan segíti a tervezést. Emellett az adott településen, lakókörnyezetben tevékenykedő intézmények, szakemberek nyújthatnak segítséget a szükségletek, igények megfogalmazásához, és az azokra épülő programok összeállításához.

A *felmérés eszköze*: szükségletfelmérő kérdőív, interjúzás, korábban készült kutatások, felmérések másodelemzése.

A *megvalósításhoz szükséges eszközök*: a programokhoz aktuálisan szükséges eszközök

Szakemberek: családgondozói munkakörben foglalkoztatott szakembere/ek; emellett programokhoz, rendezvényekhez kapcsolódó szakemberek (pl. orvos, védőnő, pedagógus, rendőr); önkéntesek; felsőoktatásban részt vevő hallgatók (a családsegítő szolgálatoknál gyakorlaton lévők).

Dokumentáció: a programokon részt vettek jelenléti íve; fénykép-, videó-dokumentáció; szakmai beszámoló; sajtó, média.

Iskolai szünetekben szervezhető közösségi programok

A *kirándulás* és a *tábor* sajátos szocializációs, közösségfejlesztő és nevelési szintér, amely élményszerzéssel, tartalmas és értékteremtő szabadidős programokkal járul hozzá a fiatalok személyiségének fejlődéséhez. A kirándulási és a táborozási lehetőség egyúttal természetbeni juttatás, egyedüli lehetőség is a nehéz körülmények között élő fiatalok számára.

A családsegítő szolgálat munkatársai a programokon részt vevőkkel kapcsolatot építenek, prevenciós és szükség esetén korrekciós szakmai munkát végeznek.

Az iskolai szünetekben szervezett közösségi programok tervezése és szervezése kapcsán az érintettek megkérdezése mellett fontos feltérképezni az elérhető és igénybe vehető hasonló típusú szolgáltatásokat is, így képet kapunk a már működő szolgáltatások típusáról, mennyiségéről, tartalmáról és elérhetőségéről. Ezáltal elkerülhetőek az átfedések, lehetővé válik a szükségletek minél szélesebb körben történő kielégítése.

A felmérés eszköze: igénybe vehető hasonló szolgáltatások feltérképezése, szükségletfelmérő kérdőív, interjúzás, korábban készült kutatások, felmérések másodelemzése.

A megvalósításhoz szükséges eszközök: a kirándulás és a tábor programjaihoz aktuálisan szükséges eszközök

Szakemberek: családgondozói munkakörben foglalkoztatott szakembere/ek; emellett programokhoz, rendezvényekhez kapcsolódó szakemberek (pl. orvos, védőnő, pedagógus, rendőr...); önkéntesek; felsőoktatásban részt vevő hallgatók (a családsegítő szolgálatoknál gyakorlaton lévők)

Dokumentáció: programokon részt vettek jelentkezési lapja, jelenléti íve; fénykép, video dokumentáció; szakmai beszámoló; sajtó, média

Ünnepekhez kötődő közösségi rendezvények szervezése

A játszóház előre meghatározott program szerint működik, támogatott játékfoglalkozás keretében. Többek között a család segítségét szolgálja különböző feladatoknál (hétvégi bevásárlás, takarítás vagy egyéb házi munkák, családapolás stb.), oly módon, hogy figyelmüket teljes mértékben az aktuális teendőre tudják összpontosítani. Ez idő alatt barátságos környezetben, szakemberek felügyelete alatt, biztonságban, integrált csoportban, előre kidolgozott program szerint működő játszóházban hagyhatják gyermekeiket. Mivel a gyerekek sok mozgással és különböző észlelő funkciók együttes működésével jól fejleszthetők, a programok kialakításában fontos szerepet kap a játék, ami által az itt töltött idő hasznossá és kellemessé válik.

A kreatív műhelyek, kézműves foglalkozások, ünnepkörökhöz kötődő rendezvények (farsang, húsvét, mikulás, advent, karácsony) célja a szabadidő hasznos eltöltése, a gyermekek kreativitásának, ügyességének, képzelőerejének fejlesztése, illetve az adott ünnepre való készülődés.

A családsegítő szolgálatok által szervezett foglalkozások lehetőséget teremtenek a szakembereknek arra, hogy a résztvevőkkel megismertessék a szolgálat által nyújtott további szolgáltatásokat, felmerülő problémák esetén a segítségnyújtás lehetőségeit.

A rendezvények szervezése előtt fontos felmérni, hogy a nyújtani kívánt szolgáltatások mennyire vannak összhangban a szükségletekkel, mennyire segítik hatékonyan a családok életét. Erről egyrészt a lakosság megkérdezése, másrészt a lakossággal kapcsolatban álló szakemberek megkérdezése útján kaphatunk képet.

A felmérés eszköze: igénybe vehető hasonló szolgáltatások feltérképezése, szükségletfelmérő kérdőív, interjúzás, korábban készült kutatások, felmérések másodelemzése.

A megvalósításhoz szükséges eszközök: a foglalkozásokhoz, rendezvényekhez aktuálisan szükséges eszközök

Szakemberek: családgondozói munkakörben foglalkoztatott szakembere/ek; emellett programokhoz, rendezvényekhez kapcsolódó szakemberek (pl. orvos, védőnő, pedagógus, rendőr...); önkéntesek; felsőoktatásban részt vevő hallgatók (a családsegítő szolgálatoknál gyakorlaton lévők)

Dokumentáció: a programokon részt vettek jelenléti íve; fénykép-, videó-dokumentáció; szakmai beszámoló; sajtó, média.

Fórumok szervezése

Kerekasztalok szervezése különböző témakörökben (pl. díjhátralékosok kapcsán). A kerekasztalok célja, hogy a résztvevőket rövid és hosszú távon egyaránt érintő kérdésekben elősegítse a konszenzus létrejöttét, párbeszédet indítson el, cselekvésre ösztönözzön.

A közvéleményt aktuálisan foglalkoztató és érintő témákban *lakossági fórumok* szervezése, melyre meghívást kapnak az adott téma képviselői és szakértői, valamint a lakosság. Célja a lakosság, a szakemberek, a döntéshozók és a képviselők közötti párbeszéd megteremtése, cselekvés elindítása.

Különböző témájú fórumok tervezése, szervezése kapcsán fontos kezdeményező szerepe van mind a klienseknek, mind a családsegítő szolgálatnál dolgozó szakembereknek, mind pedig az adott témában érintett szakembereknek.

A lebonyolításhoz szükséges eszközök: a kerekasztal és a fórum megtartására alkalmas helyiség

Szakemberek: családgondozói munkakörben foglalkoztatott szakembere/ek

Dokumentáció: a programokon részt vettek jelenléti íve, emlékeztető; fénykép-, videó-dokumentáció; szakmai beszámoló; sajtó, média.

Közösségfejlesztő Iroda működtetése

A közösségi szociális munka ebben az esetben a hátrányos helyzetű egyének, családok segítésére, életkörülményeinek javítására koncentrál. A lakóközösség számára szolgáltató-, szervező-, tájékoztató tevékenységet végez.

Alapvető cél a közösség motiválása, hogy minél előbb képessé váljon a helyes önálló életvitel és a megfelelő családi élet kialakítására, erőforrásai mozgósítására. Cél továbbá a lakók bizalmának megnyerése, kapcsolatépítés, illetve a környéken élő felnőttek és gyermekek szemléletformálása, megfelelő viselkedésminták kialakítása, szülői és gyermekszerepek segítése, negatív szocializációs hatások csökkentése, a szabadidő lehető leghasznosabb eltöltése, jól funkcionáló, egészséges közösség építése. Ezen belül közösségi programok szervezése, a közösségi identitás erősítése; a szabadidő hasznos eltöltését célzó foglalkozások szervezése.

Közösségfejlesztő iroda létrehozása előtt fontos feladat, hogy megismerjük az adott közösség múltját, történelmét, a társadalomban betöltött szerepét, ezáltal általános képet kapunk róluk.

Érdemes a közösség tagjaival egyénenként megismerkedni, bemutatkozni nekik, szándékainkat tisztázni, előzetesen felmérni a problémáikat, tisztázni a félelmeiket, aggodalmaikat. Fontos a kölcsönös bizalom kialakítása.

A felmérés eszköze: szükségletfelmérő kérdőív, interjúzás, korábban készült kutatások, felmérések másodelemzése.

A megvalósításhoz szükséges eszközök: az iroda működéséhez helyiség/ek, a foglalkozásokhoz, programokhoz aktuálisan szükséges eszközök

Szakemberek: családgondozói munkakörben foglalkoztatott szakembere/ek; emellett programokhoz, rendezvényekhez kapcsolódó szakemberek (pl. orvos, védőnő, pedagógus, rendőr...); önkéntesek; felsőoktatásban részt vevő hallgatók (a családsegítő szolgálatoknál gyakorlaton lévők).

Dokumentáció: forgalmi napló; folyamatnapló; programokon részt vettek jelenléti íve; fénykép-, videó-dokumentáció; szakmai beszámoló; sajtó, média.

Felhasznált irodalom

A szociális munka elmélete és gyakorlata 3. kötet – Közösségi szociális munka (szerk.: Gosztonyi Géza). Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2004.

Bodor Tamás: Tábor szervezés, táborvezetés ifjúságsegítőknél és érdeklődőknél. Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, Szombathely, 2006.

Gosztonyi Géza: A közösségi szociális munka és a közösségfejlesztés speciális kapcsolata Magyarországon. www.eszi.sze.hu/smtanszek/ccprojekt/A_kozossegi_es_szocialis_munka_es_a_kozossegfejlesztes_kapcsolata.pdf

Parola füzetek. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete.